

Arcmunka

KÉSZÍTETTE: Elan Interculturel

Címkék

Ez a foglalkozás a módszer 3 lépésének egyikére összpontosít, vagy egy olyan átfogó kihívást kezel, amellyel a facilitátorok szembesülhetnek?	A módszer lépése	IGEN	<i>Decentra- lizáció</i>	A másik fél referencia-keretének feltérképezése	Negociáció
	Kihívás kezelése	IGEN	<i>Arc</i>		

Rövid leírás

Ez a tevékenység segít megérteni, hogy mi történik egy interakció során kapcsolati szinten. Pontosabban azt járja körül, hogy mit teszünk az egyes interakciók során annak érdekében, hogy a kapcsolatunk mélységéhez képest megfelelő elismerést adjunk a másik személynek.

Rövid információ

IDŐTARTAM	LÉTSZÁM	FACILITÁCIÓ SZINT	KOMFORT ZÓNA	FELHASZNÁLT ANYAGOK
30 perc	6-18 fő	középhaladó	enyhe kihívást jelent	2 szék

Szükséges előkészületek

Ez a tevékenység jobban működik, ha a csoportban már kialakult valamennyi bizalom, és a résztvevők már részt vettek néhány bevezető kommunikációs tevékenységben (lásd a javasolt "demechanizációs" tevékenységeket).

Ez a tevékenység bevezetést nyújt az arcmunka és különösen az "arcot fenyegető cselekedetek" fogalmába. Javasoljuk, hogy ezt a fogalmat helyezze az eligazító megbeszélés középpontjába. Előkészítésként ismerkedjen meg az arc, az arcmunka, az arcot fenyegető cselekedet fogalmaival, valamint az ajándékozás dinamikájával (lásd a későbbi hivatkozásokat).

Instrukciók lépésről-lépésre

Az alábbi lépések színházi improvizáción alapulnak. A tevékenység három különböző kontextusból áll, ahol a gyakorlatnak ugyanaz a szerkezete. Két szék van egymás mellett. Az egyiket egy önkéntes foglalja el, aki ott marad, amíg mi ugyanazzal a helyzettel foglalkozunk, és további résztvevők jönnek, hogy interakcióba lépjenek vele. A résztvevőknek szóló instrukció a három szituációban ugyanaz lesz: arra kérjük őket, hogy felváltva üljenek le az üres székre, és lépjenek interakcióba a már a színpadon lévő másik személlyel, minden alkalommal bemutatva azt, amit valaki "hibának" tart a kommunikációban... A jelenetet addig játsszák, amíg a többi résztvevő azonosítja, hogy mi a hiba, majd megállíthatják a szituációt, és elmondhatják, hogy szerintük mi volt a hiba. Ekkor a jelenetet játszó résztvevő visszamegy a helyére, és egy új résztvevő jöhet, aki egy másik hibát mutat be.

1. lépés

Mondd el a résztvevőknek, hogy a kommunikáció néhány aspektusának feltárása érdekében színházi előadást fogtok tartani. Tegyetek két széket egymás mellé. Ez lesz a színpadotok. Kérj egy önkéntest, akinek a tevékenység során végig ugyanazt a szerepet kell játszania, különböző résztvevőkkel, mint interakciós partnerekkel.

Válasszatok egy konkrét kontextust az interakcióhoz. Első szituációként a következőt javasoljuk: felszállsz a villamosra, és felismersz egy másik résztvevőt egy két héttel ezelőtti workshopról, amelyen részt vettél. Kérd meg a többi résztvevőt, hogy foglalják el a szabad széket, és mutassák meg, mit tekinthetnének "hibának" a kommunikációban.

Nevezd meg a verbális és nonverbális kommunikáció különböző aspektusait, amelyeket bemutattak. Kérdezd meg azt is, hogy miért érzik úgy, hogy egy adott viselkedés nem volt megfelelő. Kérdezd meg a résztvevőket, hogy szerintük a második (a "hibát" bemutató) szereplő kellő tiszteletet tanúsított-e a másik személy iránt.

Mutasd be az "arcot fenyegető cselekmények" fogalmát. Az alapgondolat az, hogy a másik "tiszteletben tartásához" be kell tartanunk az "arckifejezés" szabályait. Kétféle hibát követhetünk el:

Nem adunk elég figyelmet/fontosságot a személynek a kapcsolat tekintetében, és fenyegetjük az elismerés iránti igényét. Az 1. forgatókönyvben ez például azt jelentené, hogy leülünk a másik mellé, és nem köszönünk neki.

Túl sok figyelmet / fontosságot adunk a kapcsolat mélységéhez képest, és ezáltal veszélyeztetjük az autonómia- és szabadságigényét. Az 1. forgatókönyvben ez például azt jelentené, hogy leülsz a másik mellé, és felajánlod neki a szendvicset vagy a könyvedet ajándékba.

Néhány kérdés, amelyet a feldolgozást szolgáló beszélgetés során használhatsz:

- A főszereplő (az üres széket elfoglaló személy) tiszteletudónak tűnt-e a számodra?
- Hogyan próbálta kifejezni tiszteletét a másik személy felé?
- Hol követte el hibát?

2. lépés

A második szituáció nagyon hasonló lehet az elsőhöz, egy különbséggel: bevezethetünk egy aszimmetrikus kapcsolatot. Például megtarthatjuk a villamoson való találkozás kontextusát, de ezúttal a már a villamoson lévő személy a tréner lenne. További lehetőségek lehetnek: találkozás egy szervezet vezetőjével, akivel néhány nappal korábban már találkoztunk egy állásinterjú miatt, vagy találkozás egy olyan személlyel, aki a szervezetünk által nyújtott szolgáltatásokban részesül. Minden olyan forgatókönyv érdekes, ahol a két találkozó személy között aszimmetria van a szerepek és a státusz tekintetében, és amelyet a résztvevők valószínűleg megértenek és tapasztalatból ismernek.

A korábbiakhoz hasonlóan nevezd meg a verbális és nonverbális kommunikáció különböző aspektusait, amelyeket bemutattak. Kérdezd meg azt is, hogy miért érzik úgy, hogy egy adott viselkedés nem volt megfelelő. Kérdezzük meg a résztvevőket, hogy szerintük a második (a "hibát" bemutató) színész kellő tiszteletet tanúsított-e a másik személy iránt. Kérdezze meg őket, hogy miben különbözött ez a helyzet az elsőttől.

3. lépés

Harmadik forgatókönyvként egy "születésnap" eseményt javasolunk, például: egy olyan kolléga születésnapja van, aki már hat éve dolgozik veled. A kollégák elhatározták, hogy együtt lemennek és megisznak egy italt. A foglalt szék a születésnapos kollégáé, az üres szék pedig azé a kollégáé, aki csatlakozik az ünnepléshez. Ismét kérdezz rá az összes lehetséges hibára.

Ebben az esetben az eligazítás középpontjában az ajándék fogalma állhat:

- Miért jelent problémát a túl sokat adni (figyelem, közelség, ajándék stb...)?
- Mi történik, ha nagyon fontos ajándékot kapunk valakitől, akit nem ismerünk annyira?

Tippek a facilitátor számára

A résztvevők eltérő érzékenységgel rendelkezhetnek a verbális/nem verbális kommunikációval kapcsolatban. Az első szék "önkéntesének" kiválasztásakor győződj meg arról, hogy a résztvevőt nem fogják nehezen érinteni a többi résztvevő által mutatott különböző "kommunikációs hibák".

Légy figyelmes az improvizációk során a megjelenő hibatípusokra. Kiemelten figyelj a „hibaként” bemutatottak azonosítására és megnevezésére. Interkulturális környezetben érdekes lehet a kulturális diverzitás kérdésével foglalkozni: az adott viselkedés minden kultúrában "hibának" tekinthető-e, vagy bizonyos kulturális kontextusban udvarias viselkedésnek számítana?

A résztvevők esetleg nem ismerik az "arc", az "arcmunka" vagy az "arcot fenyegető cselekedet" fogalmát. A tevékenység célja éppen az, hogy megoszd velük ezeket a fogalmakat, így állj készen arra, hogy a tevékenységet követő beszélgetés során elmondod a definíciókat. Az "Arc" fogalmának mélyebb megvitatásáért lásd "érzékeny zónák gyűjteményt"

ZELDA project is co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.
Grant agreement no. 2019-1-IT02-KA2014-063370.

Ez a tevékenység különösen hasznos lehet a "negociáció" gyakorlásának felvezetéseként, mivel megfoghatóvá teszi a tiszteletet hogyan lehet negiciálni.

Források

A foglalkozást Várhegyi Vera találta ki (élan interculturel, Párizs).

Az "arcmunka" feltárásához Brown és Levinson udvariassági elméletére támaszkodunk (Brown P. Politeness: Some Universals in Language Usage / P. Brown, S. Levinson. Cambridge: Cambridge University Press, 1987. 345 p) Egyszerűbb bevezetőt itt találsz: <http://scodis.com/for-students/glossary/politeness-theory/>.

Az Ajándék fogalmának bevezetése.